

ГРИГОРЕНКО ЯРОСЛАВ МИХАЙЛОВИЧ

(1927 – 2022)

18 січня 1922 р. на 95 році пішов з життя видатний вчений-механік, академік Національної академії наук України, Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, головний науковий співробітник відділу обчислювальних методів Інституту механіки ім. С.П. Тимошенка НАНУ, доктор технічних наук професор Ярослав Михайлович Григоренко.

Григоренко Я.М. народився в м. Києві 12 жовтня 1927 р. Дитиною пережив страшні роки Голодомору і мало не потрапив до рук торговців людським м'ясом. В 1941 р. закінчив 6 класів столичної 20-ої середньої школи. В травні 1942 р. п'ятнадцятирічним юнаком був силоміць вивезений на роботи в Німеччину, працював у фермера. В січні 1945 р. втік та, повернувшись додому, добровільно пішов в армію, де служив з березня 1945 р. по жовтень 1948 р. Ветеран другої світової війни – учасник бойових дій. В 1948 р. після семирічної перерви Григоренко Я.М. поступив в 9-ий клас 11-ої вечірньої школи м. Києва, яку в 1950 р. закінчив з золотою медаллю. В тому ж році став студентом механіко-математичного факультету Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка. По його закінченню в 1955 р. вся трудова діяльність Григоренка Я.М. була пов'язана з Інститутом механіки НАН України: за короткий час – з 1955 р. по 1961 р. – він пройшов шлях від старшого інженера до завідувача відділу обчислювальних методів, а в 1977 –1987 рр. був заступником директора Інституту з наукової роботи. В 1961 р. захистив кандидатську, а згодом в 1970 р. – докторську дисертації. З 1971 р. – професор Київського університету, в 1973 р. йому присвоєно звання професора, у 1978 р. обраний членом-кореспондентом, а в 1992 р. – дійсним членом НАН України за спеціальністю «Механіка».

Своїми працями Григоренко Я.М. зробив вагомий внесок в низку розділів механіки деформованого твердого тіла. Він розробив основні положення теорії конічних оболонок змінної товщини при різних силових і температурних впливах, розвинув теорію анізотропних шаруватих оболонок з шарами змінної жорсткості, розробив чисельно-аналітичний підхід до розв'язання широкого класу задач статичної та коливальної механіки оболонок обертання складної форми меридіану. Цей підхід за своєю ефективністю, стійкістю та точністю результатів значно перевищує ряд інших методів, відомих в світовій практиці розрахунків. Григоренко Я.М. розв'язав широкий клас задач стаціонарного деформування для неоднорідних анізотропних оболонок в постановках різного ступеня строгості; одержав важливі результати з механіки гнучких оболонок за

класичною і уточненою оболонковими моделями; запропонував підхід і провів дослідження напруженого стану ортотропних оболонок складної структури за товщиною в докритичній і закритичній областях; розробив підходи до розв'язання двовимірних нелінійних крайових задач та дослідив поведінку оболонок обертання при неосесиметричних силових і температурних навантаженнях. Ним запропоновано методи розв'язання задач механіки для диференціальних рівнянь з частинними похідними з використанням сплайн-функцій та дискретних рядів Фур'є; одержано ряд результатів з біомеханіки в області стоматології. Розроблені вченим і його учнями методи розрахунку мають широку область застосування, апробовані на практиці, впроваджені і використовуються при проектуванні і створенні раціональних конструкцій в галузі енергомашинобудування та ракетно-космічної техніки.

Наукові результати Григоренка Я.М. відповідають світовому рівню, вони включені в учебні та довідникові посібники і інші книги, відомі широкому колу спеціалістів у нашій країні і за кордоном. Ці результати відображені в 36 монографіях, спеціалізованих словниках з механіки та більш як у 500 статтях. Григоренко Я.М. створив наукову школу з обчислювальної механіки, в якій успішно ведеться робота з розвитку різних аспектів теорії та методів розв'язання задач стаціонарного деформування пружних тіл. Він підготував 10 докторів та 43 кандидатів наук, що працюють в Україні та за її межами. Григоренко Я.М. брав участь у багатьох міжнародних конференціях, симпозіумах та семінарах в Японії, США, Греції, Німеччині, Бельгії, Великій Британії, Австрії, Польщі.

Внесок Григоренка Я.М. у розвиток вітчизняної науки відзначений рядом урядових нагород та премій: орденом Трудового Червоного Прапора, вісьмома медалями, Почесною Грамотою Президії Верховної Ради УРСР, Державними преміями УРСР та України в галузі науки і техніки, премією АН України ім. М.К. Янгеля в 1985р., премією НАН України ім. О. М. Динника в 1996 р.

В ці холодні січневі дні ми прощаємось з видатним вченим вітчизняної і світової науки – Ярославом Михайловичем Григоренком. Особливо великою і болісною втраченою це є для нас – його колег і учнів. Ми опинилися не тільки без мудрого Вчителя і Наставника по життю, але й без близького нам, шляхетного, чуйного, щирого серцем Друга.

Добра пам'ять видатному вченому сучасності – Ярославу Михайловичу Григоренку – надовго збережеться в душах тих, хто його знав.

Низький уклін і наша безмежна вдячність світлій Людині.

Редколегія журналу «Прикладна механіка»